

POSTANOWIENIE

Dnia 21 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2024 r. na posiedzeniu bez udziału stron

sprawy B. L. oskarżonej z art. 300 § 2 k.k.

skargi obrońcy oskarżonej na wyrok Sądu odwoławczego - Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 26 października 2023 r., w sprawie o sygn. akt II Ka 416/23, uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Nowym Sączu (VIII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Muszynie) - i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania, na podstawie art. 539e § 2 *in principio* k.p.k. *a contrario*

postanowił

oddalić skargę i obciążyć oskarżoną kosztami sądowymi postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

B. L. został oskarżona o to, że w okresie od [...] 2016 r. do [...] 2018 r. w M. udaremniła wykonanie orzeczenia Sądu Okręgowego w Warszawie XVI Wydział Gospodarczy, poprzez zatajenie w trakcie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Nowym Sączu A.K. pod sygn. akt Km [...] okoliczności, iż wskazywała kontrahentom jako rachunek bankowy właściwy do przelewania środków pieniężnych pochodzących z prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, tj. [AAA] , rachunek bankowy Banku [...] S.A. należący do swojego męża T. L. , który nie był dłużnikiem oraz

zataiła przed prowadzącym postępowanie egzekucyjne komornikiem fakt, że przysługują jej roszczenia do w/w środków, tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 18 października 2022 r., sygn. akt VIII K 224/21, Sąd Rejonowy w Nowym Sączu (VIII Zamiejscowy Wydział Karny w Muszynie) uniewinnił oskarżoną B. L. od popełniania zarzucanego jej czynu, zaś kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od tego wyroku apelację wniósł Prokurator Rejonowy Warszawa-Mokotów w Warszawie, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść.

Po rozpoznaniu tej apelacji Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 26 października 2023 r., w sprawie o sygn. akt II Ka 416/23, zaskarżony wyrok uchylił i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nowym Sączu VIII Zamiejscowemu Wydziałowi Karnemu z siedzibą w Muszynie.

Od powyższego wyroku na podstawie art. 539a § 1 i 2 k.p.k. skargę wniósł obrońca oskarżonej B. L. . Na podstawie art. 539a § 2 i 3 k.p.k. zaskarżył w/w wyrok w całości na korzyść oskarżonej, zarzucając przedmiotowemu orzeczeniu: naruszenie przepisu zawartego w art. 437 § 2 zd. 2 *in fine* k.p.k. poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie i uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu (VIII Zamiejscowy Wydział Karny w Muszynie) z dnia 18 października 2022 r. (sygnatura akt VIII K 224/21) oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w sytuacji, gdy w świetle stwierdzonych przez Sąd odwoławczy uchybień, nie było uzasadnione uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w I instancji.

Podnosząc powyższy zarzut wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę oskarżonej skarga okazała się niezasadna.

Zgodnie z art. 539a § 1 i 3 k.p.k. skargę na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu I instancji i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania można wnieść, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym naruszało art. 437 k.p.k. lub też, gdy przy

wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Z treści powyższych przepisów wynika, że rozpoznanie skargi musi ograniczać się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest więc jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne. Natomiast niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. ponownie, samodzielnie ocenił, czy zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego, doszedł do odmiennych wniosków i z tego powodu uchylił zaskarżony wyrok (zob. *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, LEX nr 2204960*). Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy określone w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego – nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie – rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy bowiem do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy. Tak też w tym przypadku nie może on ocenić, czy wnioski wysnute przez Sąd odwoławczy na podstawie zgromadzonego i ujawnionego w sprawie materiału dowodowego są zgodne z zasadą prawdy materialnej – czego zdaje się oczekiwać obrońca oskarżonej.

Sąd II instancji podkreślił, że: „W niniejszej sprawie prawidłowo oceniony materiał dowodowy dawał podstawy do przypisania oskarżonej czynu zabronionego z art. 300 § 2 k.k. Stosownie do wyrażonej w art. 454 § 1 k.p.k. reguły *ne peius*, sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji”. Sąd Okręgowy powołał się na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2018 r., V KS 24/18 (LEX nr 2585987) i podzielił wyrażone w nim

stanowisko. Wskazał więc jednoznacznie, że w rozpoznawanej sprawie zaistniała przeszkoda do skazania oskarżonej w drugiej instancji ze względu na regułę *ne peius* (art. 454 § 1 k.p.k.), gdyż materiał dowodowy został całościowo zgromadzony, a jedynie na skutek jego błędnej oceny przez Sąd I instancji, oskarżona B. L. została uniewinniona od popełnienia zarzucanego jej czynu.

Z kolei obrońca oskarżonej podniósł, iż lakoniczność spostrzeżeń Sądu odwoławczego nie zasługuje na aprobatę, ponieważ wskazuje na uchybienie ciążącemu na Sądzie II instancji obowiązkowi należytego wykazania, że gdyby nie przeszkoda w postaci reguły *ne peius*, to mógłby zapaść wyrok skazujący. Zdaniem obrońcy, Sąd odwoławczy nie wskazuje, z którego to materiału dowodowego wynikałby fakt popełnienia przestępstwa przez oskarżoną, implikujący konieczność uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia prowadzi do wniosku, że w postępowaniu odwoławczym nie przesądzono kwestii tego, czy spełnione zostały wszystkie przesłanki pozwalające na skazanie oskarżonej za czyn z art. 300 § 2 k.k.

Sąd Najwyższy stwierdza, że w niniejszej sprawie Sąd II instancji, tak jak domaga się obecnie obrońca w skardze, uzasadnił, na jakiej podstawie uznał, iż twierdzenie o winie oskarżonej (niezależnie od tego, czy opiera się ono na odmiennej interpretacji dotychczas przeprowadzonych dowodów, czy też jest ono wynikiem dopuszczenia przez sąd *ad quem* dodatkowych dowodów, uzupełnienia przewodu sądowego i dokonania oceny dotychczasowego materiału dowodowego w świetle dowodów dopuszczonych i przeprowadzonych na etapie postępowania odwoławczego) jawi się jako bezsporne i mające pełne oparcie w przeprowadzonych w sprawie dowodach (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2023 r., IV KS 26/23, LEX nr 3620731*). Przedstawił szczegółową analizę materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i wskazał na błędy, w jego ocenie, których dopuścił się Sąd I instancji. Analiza sprawy natomiast nie wykazała, by doszło do naruszenia art. 437 k.p.k. – co jest jedyną płaszczyzną oceny dokonywanej w trybie przepisu art. 539a § 1 i 3 k.p.k.

W świetle treści uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego jasne jest, że konieczne było uchylenie wyroku Sądu I instancji, skoro zgodnie z art. 454 § 1

k.p.k. sąd odwoławczy nie może skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie. W takim wypadku kontrola skargowa przeprowadzana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu prowadzonym w oparciu o art. 539a k.p.k. obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, że sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego”. W rezultacie, Sąd odwoławczy nie miał możliwości dalszego procedowania w sytuacji, w której uznał, że zachodzą podstawy do wydania wyroku pogarszającego sytuację prawną oskarżonej (niezależnie od tego, czy stanowisko to opiera się na odmiennej interpretacji dotychczas przeprowadzonych dowodów, czy też jest ono wynikiem dopuszczenia przez sąd *ad quem* dodatkowych dowodów). Z analizy treści uzasadnienia Sądu odwoławczego wynika przy tym, że podstawą uchylenia wyroku Sądu I instancji nie była wyłącznie sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem I instancji, a realne przekonanie o konieczności bezwarunkowego skazania oskarżonego (*tak Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSKNKW 2018, z. 11, poz. 73 oraz w wyroku z dnia 24 lipca 2019 r., IV KS 30/19, LEX nr 269538*).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. postanowiono jak w części wstępnej postanowienia. Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania skargowego znajduje uzasadnienie w treści art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 2 k.p.k.

[J.J.]

[ał]